

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIOR CERTIFICATE EXAMINATIONS/ NATIONAL SENIOR CERTIFICATE EXAMINATIONS

SETSWANA PUO YA GAE (HL)

PAMPIRI YA BORARO (P3)

2021

MADUO: 100

NAKO: Diura di le 2½

Pampiri e, e na le ditsebe di le 6.

DITAELO LE TSHEDIMOSSETSO

1. Pampiri e, e arogantswe ka DIKAROLO di le PEDI.

KAROLO YA A: Tlhamo (50)

KAROLO YA B: Ditlhangwa tsa tirisano (2 x 25) (50)

ELA TLHOKO: O tshwanetse go araba dipotso di le PEDI go tswa mo KAROLONG YA B.

2. Araba potso e le NNGWE go tswa mo go KAROLO YA A le di le PEDI go tswa mo go KAROLO YA B.
3. Kwala ka puo e o tlhatlhobiwang ka yona.
4. Simolola KAROLO NNGWE le NNGWE mo tsebeng e NTŠHWA.
5. O tshwanetse go rulaganya (sk. letlhomeso la dikakanyo/lenaneopaakanyo/mmapa wa dikakanyo/dintlhakgolo, jj), runa (tseleganya) o be o tlhotlhe tiro ya gago diphoso. Thulaganyo e tshwanetse go tlhagelela PELE ga tlhamo.
6. Ipaakanyo kana setlhangwa sa ntlha se supuwe jalo ka botlalo. O gakololwa go thala mola go kgabaganya ipaakanyo kana setlhangwa sa ntlha.
7. O gakololwa go dirisa nako ya gago ka mokgwa o o latelang:
- KAROLO YA A: Metsotso e le 80
- KAROLO YA B: Metsotso e le (2 x 35) 70
8. Nomora dikarabo ka nepagalo go latela thulaganyo ya dinomoro e e dirisitsweng mo pampiring ya dipotso.
9. O se ka wa tsenyeletsa setlhogo fa o bala mafoko.
10. Kwala ka mokwalo o o buisegang le ka mopeleto o o kannweng ke Lekgotla la Bosetšhaba la Puo ya Setswana.

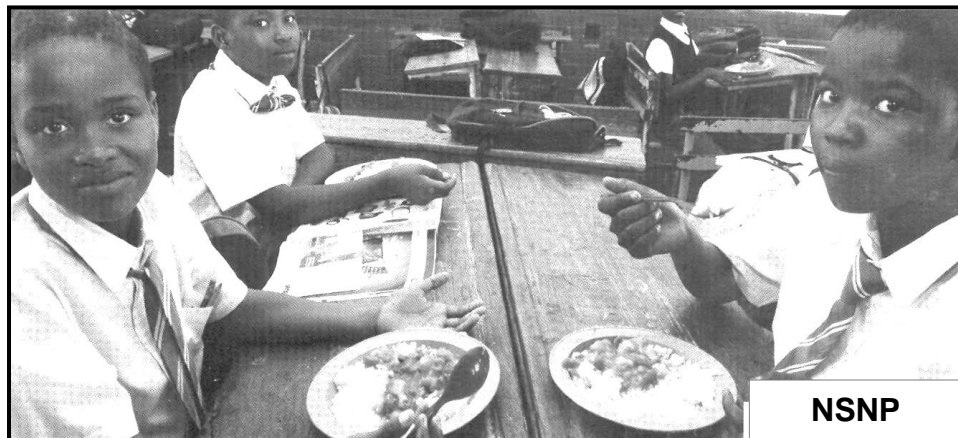
KAROLO YA A: TLHAMO**POTSO 1**

Kwala tlhamo ya boleele jwa mafoko a a ka nnang 400–450 ka NNGWE FELA ya ditlhogo kgotsa ditshwantsho tse di neilweng. Fa o dirisa setshwantsho go kwala tlhamo, se neele setlhogo se se maleba. O se ka wa lebala go thala letlhomeso kana lenaneopaakanyo, go thagisa setlhangwa sa ntlha le go se runa pele o kwala sa bofelo.

- 1.1 Bosigo joo, bo ne ba nna boleele. [50]
- 1.2 Bopodi ba kgonwa ke ba ba dinaka. [50]
- 1.3 A ruriruri, botho bo santse bo le teng? [50]
- 1.4 Fa nka nna mogokgo wa sekolo sa rona ... [50]
- 1.5 Botshelo bo fetogile! Dilo di dirwa ka inthanete kgotsa maranyane. [50]
- 1.6 Tidimalo e go namola mo dikgotlhannye. Dumela kgotsa o ganetse thagiso e. [50]
- 1.7 Ditshwantsho tse di tlhagelelang mo ditsebeng tsa 3 le 4 di ka tsosa maikutlo kgotsa tsibogo e e rileng. Tlhopha setshwantsho se le SENGWE, mme o kwale tlhamo ka ga sona. Neela tlhamo ya gago setlhogo se se maleba. Nomora potso ya gago go nna 1.7.1 kgotsa 1.7.2.

ELA TLHOKO: Diteng tsa tlhamo ya gago di tshwanetse go nyalana le setshwantsho se o se tlhophileng.

1.7.1

[Se tswa mo go *Public Sector Manager*, Firikgong 2018]

[50]

1.7.2

[Se tswa mo go: *Sunday Times*, 10 Ngwanitseele 2019]

[50]

PALOGOTLHE YA KAROLO YA A: 50

KAROLO YA B: DITLHANGWA TSA TIRISANO**POTSO 2**

Araba dipotso di le PEDI mo karolong e. Karabo e nne boleele jwa mafoko a a ka nnang 180–200 (diteng fela). O gakololwa go runa le go tlotlha setlhangwa sa gago diphoso.

2.1 LEKWALO LA BOTSALANO

Mmamogoloago o sa tswa go dirwa karo. Kwalela ntsalao lekwalo go mo tshegetsa le go mo rotloetsa go tlhokomela mmaagwe.

[25]**2.2 LEKWALO LA SEMMUSO LA KOPO**

Mo dibekeng tse pedi tse di fetileng, lo ne lwa tlhoriswa ke dinokwane mo motseng wa lona, ba lo tseela dijanaga ka dikgoka le go le thubela matlo. Kwalela molaodi wa seteišene sa mapodisi lekwalo o mo thadisetsa ka ga kgwetlho e gore a lo thuse.

[Se nopotswe go tswa mo inthaneteng]

[25]**2.3 LENANEOTEMA LE METSOTSO**

Tikologo ya sekolo e nna leswe ka ntlha ya dijo tse barutwana ba di gasaganyang fa fatshe le go latlhela dipampiri gongwe le gongwe ka nako ya dijo tsa motshegare. Kwala lenaneotema le metsotso ya kopano e e neng e tshwerwe ke mokgatlho wa barutwana le motlatsamogokgo go rarabolola bothata bo.

[25]

2.4 **MMUISANO**

Murutwana mongwe wa marematlou o imile. Se ke kgwetlho e tona mo go mogokgo le barutabana ka ntlha ya go sa dire sentle mo dithutong tsa gagwe. Motsadi o bileditswe kwa sekolong go tla go utlwa ka ga seemo se. Kwala mmuisano magareng ga mogokgo le motsadi wa ngwana ka ga seemo se.

[Se nopotswe go tswa mo inthaneteng]

[25]

2.5 **THADISO**

Kgaityadiago o ne a go laletsa go ya go lebelela setshwantsho sengwe se se neng sa go itumedisa. Kwala thadiso ka ga sona.

[25]

2.6 **TSA BOTSHELO JWA MOSWI**

Malomaago yo o neng a le rragwebo e bile a thusa thata mo motseng, o tlhokafetse. Balelapa ba go kopile gore o kwale tsa botshelo jwa moswi. Dira jalo. (O gakololwa go kwala ka ga moswi e seng ka ga motshedi.)

[25]

PALOGOTLHE YA KAROLO YA B: 50
PALOGOTLHE YA TLHATLHOBO: 100